

ՏԱՍՆԵՐԿՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄԵԼԻԿ

Տարեկան գինը 10 բուր, կէս տարվանը 6 բուր:
Առանձին համարները 5 կոպէկով:
Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:
Օտարաբաղադրացիք դիմում են ուղղակի
Тифлис. Редакция «Мелік»

Խմբագրատունը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(Բացի կիրակի և տօն օրերէն):
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզուով:
Յայտարարութիւնները համար վճարում են
խրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԳԱՎՈՒԹԻՒՆ

Ներքին ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Զարգախաչի:
Նամակ խմբագրին: Ներքին լուրեր: ԱՐՏԱՔԻՆ
ՍՈՒԹԻՒՆ: Նամակ Թիֆլիսի: Արտաքին
լուրեր: ԽՍՈՒՆ ԼՈՒՐԵՐ: — ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ: —
ՏՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ: — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ: Նա-
մակ Թիֆլիսի:

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԶԱՐԳԱՎՈՒԹԻՒՆ

Ապրիլի 20-ին

Զատիկ տօնը զարկով դուրս եկաւ, ևս կարողացաւ
կարգաւ գտնուիլ ամիս 17-ին Ս. Ոսկան Նահատակի
ուխտաւորութեամբ (տեղացիք Բուխարաւու ևս անուա-
նում), որ գտնուիւմ է Զարգախաչ գիւղից երկու
ժամ հեռավորութեան վրա, նա բաղկացած է մէկ
համարեալ գոմ գոռած եկեղեցուց և սրան կից
մէկ փողոցի խորանից: Եկեղեցւում ձմեռը պա-
հում են իրանց անասունները մօտակայ թուր-
քեր, հեռաւոր տեղերի ուխտաւորներն էլ, որոնք
մտնում են գիշերելու, իջնանում են իրանց անա-
սուններով եկեղեցւում, բնակ ընկնում զայլ քայ-
ված է, ոչինչ հակողութիւն չը կայ այն մարդ-
կանց կողմից, որոնց յանձնված է:

Խորանում գտնուիւմ է Նահատակի գերեզմանը,
իսկ մի մեծ քար, որ բռնում է համարեալ խո-
րանում եղած բոլոր տարածութիւնը, գերեզմանա-
քարի վրա ոչինչ արձանագրութիւն չը կայ: Այս-
տիկով մի քանի քայլ հեռու կայ մի մեծ քարե-
կոտ, որտեղ, ուխտաւորների ասելով, թաղած է
Նահատակի քոյրը, սրան էլ ուխտ են անում գի-
ւղացիք: Դամանակի սղութեան պատճառով ևս չը
կարողացայ երկար որոնել ուխտատեղում, գտնել
գտնել տարեկիւն:

Ուխտաւորների թիւը բաւական չափ է լինում,
այդպէս զարկ են ամենահեռաւոր տեղից, շատե-
րը ոտով և մինչև անգամ բոբիլ բաւական տա-

րածութիւն են անցնում, որպէս զի խաչը նրանց
«դիշակը տայ», որին տեսայ մի ընտանիք, որ
եկել էր Գողջայից տարերի ձիւներով և անթիւ նե-
ղութիւններ կրելով, այն էլ բոբիլ, որպէս զի խա-
չը նրանց ամուլ որդուն զաւակ չնորհէ:

«Մեր վերջին յայտ Բուխարաւուէն է» տառով
էին նրանք, «ամեն ուխտաւորի գնացել ենք,
բայց ի դուրս»: Շատ անգամ բերում են խաչը ու-
չադանցներ, որ աւելի շատ պատահում են դեղե-
ցիկ տեղից, ևս տեսայ մի երիտասարդ կին, որ
համարեա անշունչ տարածված էր եկեղեցւում և
երբեմն անկապ և անհասկանալի խօսքեր էր ար-
տասանում: Քահանան նրա գլխի վրեւ կանոնած
աւետարան էր կարդում, ևս ակամայ յիշեցի Գե-
ֆեան պատգամաբոսը:

Ուխտաւորներ բաւական արդիւնաւոր է. Ս. Յա-
րութեան տօնից մինչև Ս. Խաչի տօնը համարեա
ամեն կիրակի ուխտաւորներ են լինում, ամեն
մէկը նրանցից պարտաւոր է իր մօրթած գոռի և
բին և մօրթին քահանային տալ, բացի խաչա-
համբուրից, եկեղեցւում հաւաքվում է, մանաւանդ
նշանաւոր տօներին, մի անգամ կոյտ երկնեւրի
և մօրթիներին:

Արդիւնքը յատկացած է Ներսիսեան դպրանո-
ցին, որի հողաբարձութիւնը կապաւոր տուել է
Շամաղիին գործակաւոր քահանային: Սա տա-
լիս է հողաբարձութեանը մի ամենաշնչին գումար
(եթէ չեմ սխալվում 8 բուր), լաւ չէր լինի,
եթէ այդ արդիւնքը յատկացվեր Զարգախաչի
ձիւնեան ուսումնարանին, որի հողաբարձութիւնը,
անմիջապէս հակելով, կարող էր մի նշանաւոր օդ-
նութիւն հասցնել գիւղական ուսումնարանին,
մանաւանդ որ այս վերջինը շատ աղքատ գրու-
թեան մէջ է:

Մի քանի խօսք էլ ուսումնարանի մասին: Ու-
սումնարանի շինութիւնը թէ է նոր, բայց շատ
անյարմար է ուսումնարան լինելու, ամբողջապէս
փայտից է շինված և համարեա կիսակտաւոր է
նրկթական պատճառով: Նստարանները վատ են
և քիչ բոլոր աշակերտներին տեղաւորելու

համար, սոցա թիւը հասնում է մինչև 60-ի, ո-
րոնց մէջ գտնվում են և մօտակայ հայ և թուրք
գիւղերից մանուկներ, թուրքերից զիստաւորապէս
բէկերի որդիքն են սովորում:

Աշակերտներից շատերը ձրի են սովորում, իսկ
որոնք կարող են վճարել, հողաբարձութիւնը նո-
ցանից տունում է 1—4 բուրով, բացի այդ ու-
սումնարանին յատկացած է գիւղի պիստան ար-
դիւնքի կէտը (լաւ կը լինէր, եթէ բոլորը յատկաց-
վէր) և տուգանքներից տուացած փողը:

Գալով ուսուցչին պէտք է ասել, որ սա շատ
բարեկամաբար է կատարում իր պարտականու-
թիւնը, չը նայելով չնչին ուժիկին, նա իր վե-
րա է առել մի ծանր գործ, այն է՝ պարսպել մե-
նակ երեք բաժանմունքի հետ, այդ անխնայ ու-
սուցչի պարագայում է ամբողջ օրը համարեա ա-
ռանց հանգստանալու: Մինչև կէսօր նա պարա-
պում է II և III բաժանմունքի հետ, իսկ կէսօրից
յետոյ I բաժանմունքի և թուրքերի հետ: Թէ է
պ. Ս. Տէր-Միլայէլեանը բաւական տեղեակ է
մանկավարժութեան, այնպէս որ դրապէս ուսու-
ցիչներ գիւղերում հազիւ են պատահում, բայց
այնպէս նորան շատ դժուար է պարագել մենակ
երեք բաժանմունքի հետ և թուրքերի հետ առանձ-
նապէս, իմ կարծիքով հարկաւոր է կամ երկու
ուսուցիչ վարձել (որ նրկթականին նայելով, շատ
դժուար է), կամ աշակերտներին թիւը սահմանա-
փակել, որպէս զի մի ուսուցիչ կարողանայ կա-
ռավարել:

Յ. Մանասեանց

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒՆ

Թիֆլիս, 24 ապրիլ

Ձեր պատական լրագրում մի քանի անգամ
ակնարկութիւններ են եղել Հաւաքարի հանգստա-
րանի անբարեկարգ դրութեան մասին: Այդ ըն-
դարձակ գերեզմանատունը հանգուցեալ Ներսիսի
ժամանակ լաւ վիճակի մէջ էր և ժողովուրդը մի
առանձին հաճութեամբ յիշում է այդ ժամանակ-

իւրը, ցաւ կը յայտնուի: Բայց ինչ ընենք երբ
մեր ցաւերուն կը պատասխանեն տաճիկները ձի-
ծողներով:

Ձեռք խօսքի ուրիշ կէտերու վրայ, ոչինչ հե-
տաքերական ձեռք համար: Մէկ կէտ մը չը մոռ-
նանք: Ապրիլի 8-ի նախին մէջ վերջին անգամ կը
լուր խորէն սրբազանի ձայնը: Խորէն սրբա-
զան ալ ևս ձայն չունի Ազգ. ժողովի մէջ:
Սեպտեմբրի զանիկայ: Գիտեմ չը պիտի հաւա-
տարանման չէ: Պօլսայ եկեղեցական դասը 20
երեսիոյան կուտայ Ազգ. ժողովը: Այդ 20 եկե-
ղեցական երեսիոյանները 5 դասի կը բաժա-
նուին: Ամեն երկու տարին մի անգամ մէկ դասը
կը հրաժարի կարգաւ և նոր ընտրութիւններ կը
կատարուին: Հրաժարուողը կրնան նորէն ընտ-
րուի: Այս տարի կարգը այն դասուն էր որուն
մէջ էր Խորէն սրբազան: Այս վերջի օրերս ընտ-
րութիւնները կը կատարուին ևս անա խորէն բացը
կը մնայ: Ո՞վ կը կորսնցնէ. Խորէն սրբազանի, ոչ
աղքատ: Ի՞նչ է պատճառը. Խորէն սրբազանի մե-
նակ ժողովին: Խորէն սրբազանի ձայնը ևս անա
նա Պատրիարքական աթոռը, այդ կը մտնենք:
Բայց երբ տեղտ վարդապետի, տիմար տէրտէրի
մը աթոռ կուտան և Խորէն սրբազանին կը դա-
նան զայդ, պէտք է ըսել թէ, բանականութեան
զէմ է այս: Թէ ըլլայի մի օտարական և լսի այս
պատմութիւնը, չեմ գիտեր ինչ կարծիք պիտի
ունենայի: Ահա մի եկեղեցական, որուն ձգնեք
տաղանդը, և առնենք նկատողութեան միայն ի-
ր թուցենք զնա Ս. Սթէֆանօ, անոր կը յանձ-
նենք մեր բաղը ի Սէն-Պետրոսի, Բերլին կը
խրկենք զինքը որ մին ըլլայ Եւրոպական Արի-
պագոսի առաջ մեր բարեխօսներուն և անա օր
մը, արժանի չենք գտնել զինքը անտեսելու վա-

նոր: Այնուհետև անհոգութեամբ մասնակցով
նրա պարկապը քարտաւանդ եղաւ, մահաբանե-
րի խաչերը և սիւները կտրուեցան թախառա-
կանների ձեռքով, երկաթապատ վանդակները և
նոյն խաչ գերեզմանաքարերը յափշտակեցան ա-
ւազակներից, արածում էին այդպէս ամեն տեսակ
կենդանիք, չը կար մի կանոնաւոր ճանապարհ եր-
թեկելու, մանաւանդ դարձել էր բուն և պատա-
պարան ամեն տեսակ անգործ չըմտլիկներին, ան-
բարոյական տղաներին: Անցեալ տարի գտանվե-
ցան մտածող հայեր, որոնք, վերջապէս, ունկնդիր
լինելով մամուլի մէջ յայտնված խօսքերին, կաղ-
մեղին հողաբարձութիւնը բաղկացած պ. պ. Շամ-
խաչեանից, Սալամբեգեանից և Մեղեքեանից,

որոնք և նուիրատուութեամբ հաւաքեցին գումար
և սկսեցին պարագել շինութիւնը, որի մի մասը
գերեցիկ ճաշակով աւարտած է: Բայց այժմ, ինչ-
պէս տեսնում ենք, հողաբարձութիւնը չէ բաւա-
կանանում միայն պարագել շինութեամբ և ոչ էլ
պէտք է լուծվի պարագել շինութիւնից յետոյ, այլ
նա դրաւված է գերեզմանատան ներքին բարե-
կարգութեամբ և դրա համար կաղմել է մի ա-
ռանձին վարչութիւն: Մեղ պատահեցաւ տեսնել
մի քանի ընտիր ժողովական մատենաներ, դրա-
պահ, առանձին վարձված ծառաներ և այլն,
որոնք բոլորն էլ գտնվում են գերեզմանատան
շինութեան մէջ առանձին սենականերում: Այդ
մատենաներից մէկում գրվում է թաղվող նմի-
ցեալի ազգանունը, բնակութեան տեղը, տարիքը,
ծխատէր քահանայ, գերեզման փորելու վարձը,
որ նշանակված է երկու բուրի 50 կոպ., իսկ
չքաւորներին ձրի: Այդ գումարից իւրաքանչիւր
ամիս հանելով գրապահի և ծառաների ուժիկները,
հողաբարձութիւնը իւրաքանչիւր տարի իր հաշ-
ւով պէտք է տեսնուի մինչև 500—600 բուրով,
որը պէտք է գործադրվի նոյն խաչ գերեզմանա-
տան բարեկարգութեան վրա:

Թաղվող նմիցեցեալի վրա տրվում է առաւ-
ձին համար ու (նուսում) քար, այդ ժամանա-
կաւորապէս, իսկ երբ բոլորովին կը բարեկարգվի,

հան, Արշարունի Գովհանէս, Բագրատունի Կա-
րապետ վարդապետներու կարգը: Եւ սակայն
խղճով ըսելով Խորէն եպիսկոպոս մը այսպիսի
արարածներու ընկեր ըլլալն պէտք է իրեն ան-
պատուութիւն սեպէ: Ինքն ուր, անոնք ուր: Բայց
աչքերնուց առջև բերեք մեր եկեղեցականաց վի-
ճակը: Վահան վարդապետ մ'է, որ իրեն փառա-
տիւտը կը սեպէ բաւական այլապէս անպատու
մը, այդ անձն է որ կը կառավարէ մեր եկեղե-
ցին: Նա կընտրէ եկեղեցական երեսիոյանները, նա
կընտրէ Կրօնական ժողովը անդամները, նա
կը վարէ Համագումար ժողովը: Բայց միթէ մե-
ղաւոր է նա: Տխմար եկեղեցականներու այսպիսի
տէր կը վայելէ:

Ձգնեք ասոնք հոս և գտնեք կաթողիկոսական
հարցին: Իր նախաբան ըսնեք թէ՛ բաւական կը-
ծու խօսքեր լուսեցան ժողովի մէջ ընդդէմ Սին-
հոյի: Ազգ. ժողովը չախորժեւ որ կը զրկուի փառա-
կան հարցի մէջ էջմիաճանի սինհոյից ինչ իր դը-
լուտ գործէ: Խնդրել ամենայն հայոց կը վերա-
բերի, ինչու Սինհոյը իր ուղածը պիտի ընէ: Փա-
փազ յայտնողներ եղան որ սինհոյի ղէմ ցաւակ-
ցութեան քուէ տրուի: Այս քուէն, ինչպէս գի-
տեք, ուրիշ բան չէ, բայց եթէ Թիֆլիսի հա-
յոց կողմէ պարսաւական յանդիմանութիւն առ
սինհոյն: Սակայն ուրիշներ յայտարարեցին
թէ՛ այս միջոցիս լաւ չըլլայ այսպիսի ըն-
թացք մը: Զրուշանաւու ենք երկպառակութիւն
յարուցանել, որպէս կարելի է միաբան չարժիք
և պատճառ չը տանք ներքին գծութեանց: Այս
առարկութեանց վրայ ետ թողուցին յանդիմա-
նութիւն տալու առաջարկը:—Սինհոյը հեռագրաւ
հաղորդած է պաշտօնապէս թէ՛ կաթողիկոսի
ընտրութիւնը 1884 մայիսի մէջ կը կատարվի
Ի՞նչ կ'ընենակաւ:—Որոշ բան չըսել, բայց հեռա-
գրէն կը հասկցուի թէ՛ Սինհոյը կուզէ որ ամեն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՆԱՄԱԿ ԹԻՖԻՐԻՍՅՈՒՆ

Կ. Պօլսա, 17 ապրիլ

Շոգիշարժ նիստեր ըրաւ Ազգ. ժողովը, և այ-
ժմ ամենուն մը համար հանգիստ կընէ: Երեա-
կայեցէ, մէկ շաբաթի մէջ երեք անգամ նիստ!
Ապրիլի 1, 4, 8 երեք օրերու նիստերն նուիրուե-
ցան կաթողիկոսական խնդրոյ: Միջանկեալ զէպ-
քի մի քիչ փոփոխեցին միօրինակութիւնը: Եւ
ով կը կարծէր թէ Շատախու ձիւնեւր փոթորիկ
պիտի յարուցանէր վոսիւր: Շատախու արկածը
ցաւ կը պատճառէր Պօլսա և Ազգ. ժողովը իր
մէկ նիստին մէջ կը յանձնարարէր վարչութեան
որ Սովետը մասնաժողովը 200 ոսկի (1800 բուր)
օգնութիւն հասցնէ Շատախին: Խնդրել ստիպո-
ղական էր, յաջորդ նախին վարչութիւնը կը յայ-
տարարէր թէ՛ Սովետը մասնաժողովը և ոչ իսկ
պատասխանելու հաճած էր: Հուր բարկութեան
Ազգ. ժողովի անդամը կրակ կը կարեն, կուզեն
խիստ հրամաններ խրկել Սովետը մասնաժողովին:
Մի վանեցի երեսիոյան է որ բերան կը բանայ
յայտարարելու թէ՛ զանազան օգնութիւններ և
կառավարութեան փողը նպաստը բաւական չէն
առնուլ դժբաղդութեան առաջը: Մասնաւոր ձե-
ռագործներ կան, Շատախի միայն յատուկ պէտք
է ատենց օգնութեան հասնել: Պատրիարք սրբա-
զանի միջամտութիւնը և զայրութիւն քիչ մը աւելի
կարծաթեղ կրակը: Ապերախտ կը սեպուին ասոնք
որ այս առթիւ Սովետը մասնաժողովի համար
և է խօսք մը կ'ենն: Պ. Գալապեան խնդրել

այնուհետև հոգաբարձութիւնը մտադիր է բաժանել գերեզմանատունը կարգերի, կարգերը համարները: Այսպիսի ձևը անկասկած չափ կը թելեկանայն մեծաւորով զորութիւնը և ամեն մարդ կարող է գտնել թէկուզ 100 տարեկան անցնելու: Կայ և մի ուրիշ մասուն, որտեղ աւելի կարողութիւն ունեցողները կամաւոր նուէրներ են ստորագրում, առաւել այդ պատահում է երբ մեծաւորով գերեզմանաւոր կամ մահաբան է կանգնեցնում, հասկանալի է որ այն անձը, որը ծախսում է 100 մանկէթ մի գերեզմանաւորի վրա, դժուար չի լինի նրա համար 3—5 բոլոր նուէրներ նոյն իսկ գերեզմանատան բարեկարգութեան և հէնց իր գերեզմանաւորի և ծախսարժանի անապատով մնալու համար: Հոգաբարձութիւնը սկսել է ձեռնարկել կանոնաւոր խնամքներ, ծառադիրներ բացանելու, մտադիր է շուտով միջնաւան մեքենայ անցկացնել, նստարաններ դարձնել, չորս պահապան կարգել և այլն: Բացի սրանից հոգաբարձութիւնը մտադիր է գերեզմանատան արեւմտեան պարսպի կողմը ութ կամ տասը կրպակներ շինել, այդ կրպակները նոյնում են Նոր-Արեւմտայի ճամնադարձի վրա: Այդ կրպակները տարեկան կարող են մտնել բերել մինչև 800 բոլոր, և մշտական ապահովութիւն կազմել դերեզմանատան: Հասկանալի է, որ այդ վերոյիշեալ ազդեցութեամբ տնտեսած դուռնը մի ժամանակ, գերեզմանատան կարիքները լրացնելուց յետոյ, կարող է պէտք գալ մի աշխարհի պատակ հիմնարկում և թէ մինչև այժմ այդ գումարը կորած էր կամ չէր կար:

Արգարծութիւնը պահանջում է յիշել, որ հոգաբարձութիւնը առաւել աշխատելու է համարեալ ամենայն օր վերահստել հանգստարանի կարգերին: Որովհետև այդ կարգադրութիւնների շատ մասը անյայտ է ժողովրդին, վստայելով շատ ցանկալի է, որ հոգաբարձութիւնը նորին սրբազանութեան միջնորդութեամբ բացատրէր քահանայներին, որպէս զի սրբա ևս հասկանալի ժողովրդին և որ և ինչ գործութիւնից ազատ լինել հոգաբարձութիւնը:

Սարգիս քահ. Խոյիկեանց

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՌԵՐ

Մայրաքաղաքի լրագիրները հազորդում են որ Հիւսիսային հեռագրական գործակալութիւնը Կիւսիսի ձեռքից անցել է պ. Կատիկ Զեռը:

ԹԻՖԼԻՍԻՄ հրատարակող «Юридическое Обозрение» իրաւաբանական շաբաթաթերթը, որի

խմբագիրը պ. Ստեփանովն էր, իսկ հրատարակիչ պ. Ֆրէնկէլ, անցնում է այժմ ամբողջապէս այդ վերջինի ձեռքը, որ բացի հրատարակչի պաշտօնից յանձն է առնում շաբաթաթերթի և խմբագրի պաշտօնը:

ՂՁԱՐԻՑ մեզ գրում են: «Ահա չորս ամիս է որ այստեղ, թէ քաղաքացիների և թէ մասամբ էլ մի քանի պոլիցիականների անհոգութեան պատճառով, սաստկացել են աւազակութիւնները: Գողցածները մեծ մասամբ լինում են անպիտան և այլ կենդանիներ: Աւազակները բաժանված են խմբերի, իրարմանջիւր խումբը իր գլխաւոր աւազակապետն ունի:»

ԱՐՄԱՆԻՐԻՑ մեզ գրում են որ այդտեղ հասաւ Ատորախանի թեմի վերադառնալու հայր Խորեն Ստեփանովն: Նա միեւնոյն ժողովուրդը մի ազգութեամբ և դպրոցների ուսուցիչներին տուց զանազան հրահանգներ ու պրօքրաններ, վերջապէս և կազմել եկող տարեկան համար առանձին նախագիծ թէ արական և թէ իգական դպրոցների համար: Հայր սուրբը առաջարկեց հրաւիրել հայախօս վարժուհի իրական դպրոցի համար և առհասարակ աւելացնել ուսուցիչների թիւը: Ժողովուրդը ուրախութեամբ ընդունեց վերադառնալու հոր նախագիծը և խոտտացաւ իրարմանջիւր եկող ուսուցիչներին տարեկան հարկ տուած հրահանգները, մի և նոյն ժամանակ նոյն իսկ վերադառնալու խնդրով հողալ վարժուհի և ուսուցիչների մասին: Հայր Ստեփանովն ապրիլի 20-ին ուղևորվեց Արմանիւրի գետի վարչական վարչ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱՄԱԿ ԹԻՐԻՔԻՍՏԻՑ

Տրապիզոն, 23 ապրիլ

Կաթողիկոսական խնդիրը դաւանելու մէջ ալ սկսաւ արձագանք գտնել և օրուայ խնդրի դաւանալ: Եւ կը կարծենք որ եթէ ուշադրութեան ալ չարժանանալ և մի որ և է հետեանքի ալ չհասնի բուն հայաստանցւոյն կարծիքը այս կենսական խնդրի մասին, դեռ իբրեւ մի կարեւոր տեղեկութիւն, իբրեւ մի պատմական նիւթ պէտք կը գայ ապագային, այս պատճառաւ իմ հաւաքած տեղեկութեանց համեմատ դաւաճացող ունեցած բաղձանքն ու կարծիքն համառօտ մը պիտի նկարագրեմ այս նամակով:

Վ.Ն. Կաթողիկոսը միտաւ, և լուսաւորական հայոց եկեղեցիներուն մէջ հազնապիտա կատա-

րակով այդ գոյժը անմիջապէս տարածուեցաւ բոլոր ժողովրդեան մէջ 5—10-ը օրէն: Յայտնի բան է որ հայրապետի մը մահը տխուր տպաւորութիւն մը կ'առնէր իւր ժողովրդեան վրայ, բայց զարմանալին այն է որ, հայը իւր կորուսած հայրապետին համար սուգ բրած ժամանակ, դեռ այն արտաքին աւազակութեան մէջ, դեռ այն անուր տպաւորութեան տակ, սկսաւ փնտրել նորա յաջորդը և իւր բոլոր ուշադրութիւնը դնել այդ ընտրութեան գործը դարձուց: Երբեք չէր ընտրութեան մէջ ինչ կը գրէ հետեանքը: «Այդ տխուր համարը քաղքին մէջ տարածուելէն կէս ժամ վերջը սրճարանի մը մէջ կաթողիկոսական ընտրելիներու մասին տեղի ունեցած մէկ տաք վիճարմութեան ներկայ գտնուեցաւ» որ ցոյց կուտայ դաւաճացի ժողովրդոց այս խնդրոյն տուած մեծ կարեւորութիւնն ու նշանակութիւնը: Այս օրինակ զեպքերու շատ անգամ անձամբ և ես ներկայ գտնուած եմ և տեսած եմ որ, հայ ժողովուրդը մեծ ուղեւորութեամբ կը պաշտպանէ իւր ընտրելիները, մեծ հաւատով կը խօսի ու խօսքով իրարմանջիւր վաճառ ապագայի մասին և իբրեւ պատմական կաթողիկոսութեան դարեւոր իրաւունքներու մասին վառ եռանդով կը փաստաբանէ:

Տաճկահայաստանի մէջ այս խնդիրը երկու գլխաւոր ճիւղերու բաժնած են, առաջինը, որոնք են ընտրելիները, երկրորդը, որոնք են ընտրելիները: Առաջին խնդիրը շատ պարզ սեպելով, երկրորդի մասին երկայն խորհրդածութիւններ կընեն, բայց կը սխալին, և ահա ինչու: Թէպէտ և առաջին խնդիրը շատ պարզ է, բայց այս պարզութեան մէջ կը պարունակուի շատ մը դժուարութիւններ, յայտնի բան է ընտրողը լուսաւորական դաւանութիւն ունեցող ամբողջ հայ ազգը պիտի լինի, բայց այն ձևը կամ միջոցը որով հայ ժողովուրդը իւր կամքը և իւր քուէն պիտի յայտնէ, կարող է խնդիրը կատարելապէս կերպարանափոխել: Մասնաւորաբար խօսքերնիս Թիւրքիոյ հայոց համար, որքա ինչպէս պիտի մասնակցեն այդ ընտրութեանը: Հայաստանեայց եկեղեցւոյ հինաւանդ սովորութեան համեմատ ամեն վիճակէ պատգամաւորներ պիտի խրկուին, ու իշխաններ, թէ պ. Պօլսոյ ազգային ընդհանուր ժողովը պիտի գործէ յանուն տաճկահայաստանի բոլոր հայերուն: Ըստ տաճկահայաստանի իրաւանց Պօլսոյ երեսփոխանական ժողովը իրաւունք ունի ինքը ուղղակի գործելու, բայց միթէ դաւաճացի հայ ժողովուրդը այդ ժանրակիւ պարագային մէջ պիտի թոյլ տայ իրեն դէմ, իւր հարազատ եկեղեցւոյն դէմ ընկաւ: Այդ զրկողութիւնը, վստայ զի Պօլսոյ այդ երեսփոխանական ժողովին մէջ դաւաճական երեսփո-

խանները ճշդուած են, իւրեանց սակաւաթիւ փնտրում պատճառաւ վստայ ամբողջ հաւանոր մէկ երեսփոխան, ամբողջ Մշոյ դատը մէկ երեսփոխան, իսկ պ. Պօլսոյ գրեթէ անպէտ զաղթականութիւնը քառասուն երեսփոխան ունի այնտեղ: Արդ այդ տեսակ յուսի կազմակերպութիւն ունեցող մէկ ժողով երբեք չէ կարող հայ ժողովրդեան արդար ձայնին ճշգրիտ արձագանքը լինել, որքանն ալ զի պիտի կարողանայ ինքնին գործել սոյն կենսական խնդրոյն մէջ, հակառակ պարագային իմ լատներուս նայելով դաւաճական ընտրելիները պիտի բողբոքեն այս տեսակ ապօրինի ընտրելիները մը դէմ: Թէպէտ և տաճկահայոց նոր տաճկահայութիւն առանձին գործելու իրաւունքը կուտայ Պօլսոյ երեսփոխանական ժողովին, բայց Հայաստանեայց ժողովրդական եկեղեցւոյ հին սահմանադրութիւնը կը խլէ նոյնա ձեռքէն այդ իրաւունքները և կը տալ բոլոր հայոց թեմերուն: Տեսնե՞ք այս հակասութեանց մէջ ինչպէս պիտի կընենք, բայց այնպէս կերպով որ առաջիմ դաւաճացի ժողովուրդը իւրեանց հինաւոր իրաւունքը պահանջելու տրամադրուի են:

Գալով երկրորդ կէտին, այսինքն կաթողիկոսական ընտրելիներուն, սրբա խիստ բազմաթիւ են ժողովրդական խօսակցութեան մէջ, ոչ միայն կղերականներէ շատերը, այլ մինչև անգամ քաղաքականներէ, բայց զլուսաւորաբար բոլոր վիճարմութիւնները հետեանքներու վրայ կը կենտրոնանան: Խորիմաս հայրիկին՝ որ բոլոր հայ ազգին լուսնաթիւն իւր ազգայնական գործերով, և հիւսիսային երեսփոխաններով բայց երբ կը խորհն որ Տաճկահայաստանին պիտի հեռանայ, այնտեղ կանգ կ'առնեն ու կը մտածեն:

Ներսէս պատրիարքին, բայց երբ կը մտածեն որ պ. Պօլսոյն պիտի հեռանայ, կը լռեն:

Մեկը ինչ է և կ'ըսուի որ Մարտիկ Կենտին՝ որ Չմառնիոյ առաջնորդն է, և երբեմն իրաւունքով վստայ միայնակ և շատ առաջադիմ թիֆլիսի Ներսիսեան հոգևոր պարանոցի ուսուցիչ էր, լաւ գրիչ ունի, և իրեն ի մօտոյ ծանօթները կընեն թէ, յառաջընթացով ողի մը ունի և Հայաստանեայց եկեղեցւոյ իւր հին պարզութեան վերածելով բարեկարգելու խիստ փափաքողն է:

Յարուհի Կենտին և պիտի ուսուցիչն՝ որ Կարոյ նախկին առաջնորդն էր, և վերջապէս՝

Արիստակէս և պիտի ուսուցիչն Սեդրակ Կենտին՝ որ այժմ Թիֆլիսի առաջնորդն է, և շատ աշխատեցայ հասկնալ թէ Սեդրակեան սրբազանի անունը ինչպէս տարածուել է այս կող-

միճակէ նուիրակներ խմբածին երթան, հոն ընեն քուէարկութիւնը: Մեր Ազգ. ժողովը շատ անհաճօյ կը գտնէ այս, և պիտի զինադրէ որչափ որ կրնայ այս որոշման: Եւ իրաւունք, հայոց կաթողիկոսի ընտրութիւնը ինքն կատարելը Ազգ. ժողովը համար թանկագին իրաւունք մը կը սեպուի, ինչպէս միանգամ կատարեց, կրնայ դո՛ւ սրտի հրաժարիլ այդ իրաւունքէ: Շատ կը պակսի այն ատեն իր իրաւասութիւնը, իր հեղինակութիւնը: Սակայն սա կէտը չը մտնանք որ մեր Ազգ. ժողովը կատարելու եղանակը եթէ հարկ եղած է յարմարեցնել թիւրք կառավարութեան զանազան նկատումներուն, սակայն ինչու այդ նկատումները իրենց ազդեցութիւնը պիտի ունենան կաթողիկոսական ընտրութեան համար: Երեսփոխանական ժողովը 140 անգամ քաղաքացած է: Այս անգամներուն 40-ը Հայաստանին և դաւաճներէն է, 20 պօլսեցի եկեղեցական, 80-ը Պօլսոյ երեսփոխաններ, ըսել է 100 երեսփոխան Պօլսէն: Արդ կաթողիկոսի մը ընտրութիւնը միմայեւ կախում ունենալով Թիւրքիոյ հայրենի, ինչ իրաւունք Պօլսոյ հայերը իրենց միմայեւոր պիտի ընեն այդ իրաւունքը: Ազգ. ժողովը միմայեւորութիւնը Պօլսի կուտայ, այդ միմայեւորութեան ընտրած կաթողիկոսը Պօլսին ընտրածը կըլլայ: Զարմանալի դիպուած որ վստայ կամ կարին մէկ քուէ ունենայ կաթողիկոսի ընտրութեան մէջ, անպիտան Պօլսոյ փոքրիկ մէկ թաղը հինգ քուէ: Ինչպէս ըսինք երեսփոխաններու այս բաշխումը թիւրք կառավարութեան նկատումներուն համար եղած է, բայց այդ նկատումները գոյութիւն չունեն կաթողիկոսի ընտրութեան խնդրոյն մէջ: Սակայն ինչ որ ալ ըլլան այս տեսակ կարծիքները, մեր Ազգ. ժողովը պիտի պատասխանէ թէ ինքն Թիւրքիոյ հայոց ներկայացուցիչն է, թէ մէկ դաւաճան աւելի ուրիշն նուազ երեսփոխան կայ, այդ մեր

մէջ կարգադրութիւնը, մեր մէջ տեսնելը գործ է և մեր քուէն պիտի ընտրուի Թիւրքիոյ հայոց քուէի տեղը: Ազգ. ժողովը իր երեք նիստերուն մէջ դաւաճացաւ կաթողիկոսական հարցով: Այդ հարցը կը կենտրոնանար Պօլսեցիայի վրայ: Այս ատիւ և դաժ վիճարմութիւնները չենք կրնար մանրամասն գրել զանազան պատճառներով: Ազգ. ժողովը սա կարծիքը կը յայտնէր թէ՛ ժամանակը եկած է որ Պօլսեցիայի բարեկարգութեան տեղի ունենայ: Ինչ եղանակով գործելու է, այս կէտին վրայ կարծիքները կը տարբերէին: Մաս մը կատաճարիչը որ Ռուսիոյ Կայսեր թագաւորութեան առթիւ պատգամաւորութիւն մը կըլլայ Թիւրքիոյ հայոց կողմէն ի Մոսկուա և Կայսերին խնդրէ այս չնորժը: Այլ կատաճարիչներ որ Թիւրքիոյ հայք օսմանեան կառավարութեան ձեռքով այդ բարեկարգութեան պահանջներ Ռուսիայէն: Ռուսները կուգէին որ միջնորդային հարց մը ընեն: Այն կատաճարութիւնները որ հայ հոգաւորական իրենց այդ հայատակներու իբրեւ կրօնի խնդիրը այդ բարեկարգութեանը պէտք է պահանջեն, կրնան: Եւ այս միջնորդն մէջ կարկնով կը չափին մեր վիճակը: Ոմանց նայելով մենք ուրիշ բան չենք բաց տեսնումներու ազգ մը, որոնք միմայեւորութիւն մէջ և մեր կենտրոն ու մահը չըլլանք մը կատաճարն ունեն, ուստի կաթողիկոսական հարցի մէջ խոսար, հեղ պէտք է ըլլանք: Պատասխանով ինչ որ չորթները շատ է կըսէին: Ռուսները՝ այնպէս կը խօսէին կարծես Մեծն Տիգրանի ժամանակները ըլլային: Եթէ ասոնց խօսքերուն լրջութեամբ ունին դիմա հայկական բանակները պատրաստ են մայրաքաղաքներուն վրայ քարել, եթէ մեր ուղեծները չը արտին: Իսկ ասոնց միջն բազմաթիւ էին չափաւոր կերպով խօսողները, ընտած ըլլալով մեր վիճակին ամեն կողմերը: Այս վերջիններու

միմայեւորութիւններն կը տեսնուէր թէ՛ մեր Ազգ. ժողովը ալ քիչ շատ վարժել է դաւաճարման լեզուի, զի իր մեծամասնութիւնը: Այլ կերպ նիստերուն պատրիարքը բացակայ էր, ամեն ոք կը զարմանար: Վերջի նիստին եկաւ: Պատրիարքը սրբազանի խօսքերն իբր հիմ խմատուն էին: Նա ցոյց կուտար թէ՛ անտեղի են ընդհանրական վիճարմութիւնները ընել այս հարցերու վրայ: Խեղքը հոստողն ալ կը խօսի, կըսէր սրբազանը, խեղքը չը հոստողն ալ: Բայց սրբազանը այս չարեան տեսիլը առնելու համար ցոյց տուած դարմանը շատ արեւատական էր և երբ յայտնեց իր կարծիքը, երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը ծռուէր կեցին քիթներն ընդհանր: Ներսէս սրբազան կառավարիչը որ յանձնաժողով մը կազմուի և նա զբաղի այս խնդրով: Այսինքն այդ յանձնաժողովին գործն ըլլայ ձեռք բերել Պօլսեցիայի բարեկարգութեան: Այս կէտին ոչինչ բսկել, սակայն սրբազանը կը յաւելուր թէ՛ այդ յանձնաժողովը ինչպիսի պիտի լինի, այսինքն ըրածը ըրած: Կրնայ նային յանձնաւոր ըլլալ որ բոլորովին անձնատուր ըլլան մասնաժողովի մը, բայց առաջարկողը պատրիարքն էր, ինչ ըսելը ժողովրդականները չէին կրնար համոզուիլ որ առաջարկը ընդունուի, իսկ եթէ մերկեն պատրիարքի պոպոկութիւն էր: Ատենապետը քուէի կը դնէ, տասն և մէկ քուէ կընդունեն այդ առաջարկը, իսկ երեսուն և չորս քուէ ձեռնպահ կը մնան, այսինքն ոչ այս և ոչ է կըսեն: Առաջարկութիւնը ընդունուած (?) սեպուեցաւ և երեսփոխանական ժողովը լուսնութեամբ խոսարեց զուգար: Երեսփոխանական ժողովի օրէնքներուն համեմատ տասն և մէկ քուէներ բաւական չէին ընդունել տուած համար այդպիսի առաջարկ մը: Բայց ո՞վ պիտի կարենար ընտան բանալ: Քուէ չը տուող

երեսփոխանները շատ տրամած էին: Պատրիարքը սրբազանը երկու անգամ եղաւ այնպիսի զիջում մէջ կը դնէ ժողովը որ կամ իրենց համոզուի հակառակ գործն պիտի, կամ պատրիարքը որ պիտի ձգելով մինչև անոր հրաժարականը առաջ պիտի կարենայ գալ: Պատրիարքը հրաժարեցի սուղութեան և այսպիսի հակառակութիւն մը չը նստակար կրնայ ըլլալ թէպէտ կառավարութիւնը որտեղից հաշտուած ալ չըլլայ պատրիարքին հետ: Այս երկու պարագայներու մէջ երեսփոխանները լաւ կրնարեն պատրիարքի դուռն խնդրել հեցնել: Ներսէս պատրիարքը մինչև վերջերս ի վստայած համակրութեան հետեւին Թիւրքիոյ հայոց զիկատարուն էր, և այնպէս կառավարեց այդպէս ալ որ այդ համակրութիւնը փոքր ինչ նոսր գած է, անուղղակի միջոցներով այդ զիկատարութիւնը կը վարէ: Մաղիքներ որ ազգին օգտուի կը կերպով վարելու չափ իմաստուն ըլլայ: Ասոր կաթողիկոսական խնդրին իրեն յանձնուած է ամբողջապէս, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պիտի գործէ պատրիարքի հետ, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պիտի գործէ պատրիարքի հետ, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պիտի գործէ պատրիարքի հետ, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պիտի գործէ պատրիարքի հետ, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պիտի գործէ պատրիարքի հետ, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պիտի գործէ պատրիարքի հետ, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պիտի գործէ պատրիարքի հետ, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պիտի գործէ պատրիարքի հետ, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պիտի գործէ պատրիարքի հետ, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պիտի գործէ պատրիարքի հետ, այս պարագային մէջ ցոյց պիտի տայ ոչ միայն հայրենասիրութիւն, այլ նաեւ ինչպէս եթէ առաջուց լաւ հայտնած չըլլար ինչպիսի յաջողի, անշուշտ էր ուղեւորմանը այնպիսի ծանր պատասխանատուութեան ներքեւ: Գիտնալու է որ թէպէտ լիազօր մասնաժողովը կայ, սակայն այդ մասնաժողովը պ

Longly

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՌԱՋԻՆ
ՄԱՍՆԱԻՐ ՀԻՒՆ-
ԻԱՆՈՑ

(ԿՈՒԿԻՍ, ՍԻՄԵՐՈՎՍԿԻ ՓՈՂՈՑ, Տ. ՀԱՍ-
ՎԵՐԻՆՆԵՐ):

Հիւանդները ընդունվում են ամեն օր:

Առաւօտեան՝ 9—10½ Ժ. ՆԱԽԱՍԱՐ-
ԴԵԱՆ—վիրաբուժութեան և վերականգն. հ.
և ԲՈՒԿՎՈՎՍԿԻ—կանանց, երեխայոց և ներ-
քին հ. 10½—12 Ժ. ՇԱՀԱՋԻՋԵԱՆՑ—ներքին
հ. 12—1 Ժ. աչքացուի ԼԱՐԻՆՈՎ—ամեն
օր, բացի չորեքշաբթի և կիրակի և ընթի-
չորեքշաբթի և կիրակի:

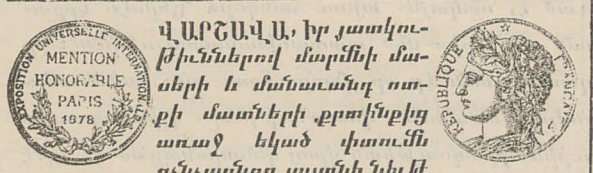
Երեկոյեան՝ 5—7 Ժ. ՈՒՇԱԿՈՎ—երե-
խայոց և կոկորդի հ. երեքշաբթի, հինգ-
շաբթի և շաբաթ: Ձղային և հոգեկան հ.
և էլեկտրա-բուժութեան ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵԱՆՑ—
ամեն օր և, իբր խորհրդակից նոյն հիւան-
դութեանց համար, Ա. ԲԱՐԱՑԵԱՆ—ե-
րեքշաբթի և շաբաթ: Ընդհանուր բժշ-
կական խորհուրդ (կենսաւթացիա)—
երեքշաբթի և շաբաթ 7—8 Ժամը երեկո-
յեան: Գիշերօթիկ հիւանդներ
վարձ խորհուրդ երեքշաբթի—50 կոպ.
կօնսուլտացիան— 3 ռուբ. չքաւոր-
ները—անվարձ:

Հիւանդանոցի կառավարչ. ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ
(ընտրվում է նոյն հիւանդանոցում):
(չոր. ուրբ.)

Ձատկի տօնի պատճառով
ԼՕՆԴՈՆՍԿԻ ՄԱԳԱՋԻՆՈՒՄ

(Կամերլանդի բանկի տակ, Ձուբալովի անկիւնում)
Նշանակուած է ամենաանուշադրեալ գներ արտա-
սանահան խմորների վրա:

Ռօմ բուրձիլը	1—20	Փրանսիայի փայտ	1—40
Կանեակ	90 Կ. և 1—	Ֆրանսիայի փայտ	2 Կ. և 40
Արսնոյ	1—50		
Խիննի գինի	1—50		
Պորտվին և խնդես	>—90		
Օղի 40°	>—45		
Ամենաբարձր լիկեր	1—35		
Երկխանց և մարգոց կռտաւանդ	1—35		
Ու հոտեր անհամեմատ արժան գներով:			
Մեծ քանակութիւն գալանտերէյնի ապրանքների:			

ԳԱԼԵՐԵՅԻ

անունով ծախվում է Եւրոպայի բոլոր մեծ քա-
ղաքների զեղաների մէջ և զրօգիտանքի մօտ:
Գլխաւոր զեղաների հնարող ֆրանսիացի մադրու-
արտ Վ. ԿԱՐՊԻՆՍԿԻՆ ԳԵՂԱՏԱՆԻ մէջ է գտն-
վում, վարչապետ, Էլէկտրալիսի փողոց № 35.
Գալանտի մեծ արկղիկը արժէ վարչապետ 50
կոպ., աւելի փոքրը 30 Կ.: Պետք է զգուշանալ
խարդախութեան և պահանջել, որ խրաբանչիւր
արկղիկը ունենայ գործածութեան բացառութիւնը
և փարկի աշխարհանդէպի մեղաները:

Պ. ԿԱՐՊԻՆՍԿԻ
9—10

ВЪ РЕДАКЦИИ
ГАЗЕТЫ „МШАКЪ“
ПРОДАЕТСЯ БРОШЮРА
НА РУССКОМЪ ЯЗЫКѢ
„ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ПОЛОЖЕНИЕ
ТУРЕЦКИХЪ АРМІАНЪ.“
Цѣна 25 копѣекъ.
Сов. Григорія А р ц р у н и.

ՕԳՍԵՆՑ և ՇԱՀԻՆԷՆՑ ՎԱՀԱՆԵԱՆՑՆԵՐԸ
ցանկանալով յարգել առաջինը՝ իր եղ-
բոր, իսկ երկրորդը իր ամուսնոյ՝ հան-
գուցեալ ՎԱՀԱՆ և ՎԱՀԱՆԵԱՆՑԻ յիշա-
տակը, խնայարհար խնդրում են նրա
ծանօթներին և բարեկամներին ներկայ
գտնուել նրա հոգեհանգստին ուր կա-
տարվելու է առաջինը կիրակի, մայի-
սի 1-ին, Տփլիսու Մոզմու սուրբ Գէորգ
եկեղեցում զինի սուրբ պատարագի:
2—3

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ
ՄԷՋ. ԹԷՑԻ ԳՆԵՐԻ ՆՇԱ-
ՆԱՐՈՐ ՓՈԲՐԱՑՈՒՄՆ

(MAISON DE CONFIANCE) ԱՐԾՐԱԻ-
ՆՈՒ ԳԱԼԵՐԵՅԻ № 156, 157, 158,
159 և 160.

Համեմատեցեք թէ՛					
1 ր. 10 Կ. թէ՛ չի հետամեն տեղ 1 ր. 30 Կ.					
1 " 20 "	1 " 60 "				
1 " 40 "	1 " 90 "				
1 " 60 "	2 " 20 "				
1 " 80 "	2 " 50 "				
ամենալաւը 2 ր.	3 " —				

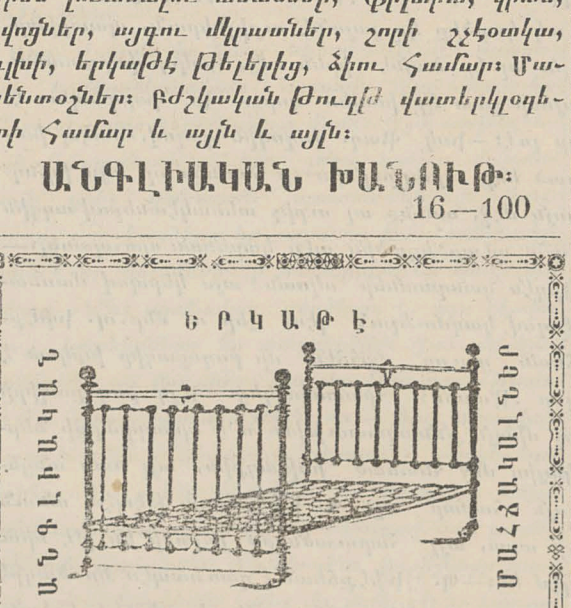
Մի և նոյն տեղը գործակալութիւն վա-
ճառման շօխադի և կալաւօ-ֆրայ Էստե-
նիայի, Պալմերի բիսիլիաների, Բալլի կօն-
ֆեկտներ, Շեֆելդի գանակներ, Տօրնե-
րի գրէններ, Գաւու հրացանների, Վեկլի
բէլգիկներ, Բալլիսի թամբեր, Մեկինի
ամաններ, Կոլմանի կրակաւ և մանանեխ,
Շվարցի տրօմներ և այլն և այլն:
92—100

ԳԼՕԲՈՒՍԻ ԳՐԻՋՆԵՐ

Որոնցով կարելի է գրել ամենալաւիւ
թղթի վրա:

Միակ գործակա
ԼԻՍԱՆ Խ
տեղը կան ամեն
րի համար մեծ
համար քան թէ
նոյնպէս ԹԱՆԱԲ.
նեւ, զմուռ, ՄԱ
րիշներ, պետաւ,
նեւ, ծխախոտի
նեւ, ածելիք, ս
նեւ, ԲԱՋԱԹՈՒՆ
րարիւ. կախիւ
ՏԻՆԵՐ, վազաօտի
լուծիւն ԱՆԳ-
ԱՆՈՒԹԻ: Նոյն
տեսակ ձեռագրե-
մանակութեամբ
ամեն ձեւի 25%
ուրիշ տեղ: Կա-
թուլի, տեսակ-
ՏԻՆԵՐ, քարեղ-
ԳՐԱՍԿՈՒՆ, քաւ-
ամաններ, ՄԿԱՍ-
րոցներ, խալիչա-
ՄԱՀԱՎԱՍԼ, վե՛ն
համար իրեր, ԳՕ-
ներ, ՄԱՏՈՒՑԱ-
ԲԱՆԵՐ, բրիտանական մետաղի իրեր, ԼԱՊ-
ՏԵՐՆԵՐ, գլաններ, ԲԱԺԱՎՆԵՐ, ջրամաններ,
երես լուսնաւոր ամաններ, Ֆիլտրա, կրան,
շփոցներ, սպառ. միջոցներ, չորի շէտակա,
գլխի, երկաթէ թելերից, ձիու համար: Մա-
կենտօններ: Բժշկական թուղթ վատերկրօգե-
տի համար և այլն և այլն:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ
16—100

Մի հոգու համար 8 ռուբլուց, եր-
կու հոգու համար 14 ր., մահճիներ
ծովային խոտով լցված 6—9 ր. ԱՆԳ-
ԼԻՍԱՆ ԽԱՆՈՒԹԻ ՄԻՋ:
նոյն տեղը մեծ քանակութեամբ ԱՄԱՆ-
նեւ, գանակներ պատառաքանքներով,
երկաթէ ԳՐԻՋՆԵՐ, կողպէքներ, թիկեր,
տղ. մարդկերանց և կանանց ԹԱՄԲԵՐ,
մատուցարաններ, ՎԷՐՆԱՎԱ, բէլգիկե-
րներ, ՀՐԱՑԱՆԵՐ, ալրօմներ, կօնֆեկտ-
ներ, ԹԷՅ 1-ին հունձի և այլն 25%
աւելի լաւ և էժան քան թէ ուրիշ
տեղ:
54—100

ԱՐԾՐԱԻՆՈՒ ԳԱԼԵՐԵՅԻ
ԳՎՈՐՅՈՎԻ ՓՈՂՈՑԻ ՎՐԱ
ՎԱՐՁՈՎ ԵՆ ՏՐՎՈՒՄ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ ԵՎ ՊԱՀԵՍՏՆԵՐ
ВЪ ГАЛЛЕРЕЕЪ АРЦРУНИ
НА ДВОРЦОВОЙ УЛИЦѢ
ОТДАЮТСЯ ПОМѢЩЕНІЯ
Подъ МАГАЗИНЫ, СКЛАДЫ и КОНТОРЫ

ԳԱԼԵՐԵՅԻ ԱՐԾՐԱԻՆԻ, ԳՎՈՐՅՈՎԱՅԱ ՓՈՂՈՑ
ՊԱՀԵՍՏ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐԻ № 144.

СКЛАДЪ ЕВРОПЕЙСКИХЪ ТОВАРОВЪ
№ 144, ГАЛЛЕРЕЯ АРЦРУНИ

Ծախվում են. մեծ քանակութեամբ և խիստ էժան, Վիեննայի ԹՕՆԷԹ Ֆար-
րիկայի ՄԷԲԷԼԻ ամեն տեսակ, նոյնպէս ՈՍԿԵՉՈՒ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐ հայելիների հա-
մար և ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ, լուսանկարների համար ԱԼԲՈՒՄԻ թուղթ, Բէլգիկայի ԱՊԱԿԻ
ՆԵՐ պատուհանների համար, ամեն տեսակի, նոյնպէս ՄԱՐՄԱՐԻՆՆԵ, քար, ԹՈՒ-
ՋԵԱՑ ԱՄԱՆՆԵՐ Էմպլոյի, Նիթրաթ ԳԱՐԺԱՆ, ՈՍԿԻ և ուրիշ շատ ապրանքներ:

ՎԻԵՆՆԱՑՈՒՄ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է
L'ORIENTAL

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԹԵՐԹԸ, ԱՄԻՍԸ ԵՐԿՈՒ ԱՆԳԱՄ

«Ժուրնալ դ'Օրիան» զաղարկեցած թերթի տեղ է հրատարակվում այդ նոր
գիրքը: «L'Oriental» թերթի տարեկան գինը 8 ռուբլ է, կէս տարվանը 4 ռուբլ:
Գրվել կարելի է «ՄՇԱԿ» խմբագրութեան մէջ, կամ ուղղակի Վիեննայում գիւ-
րով հետեւի հասարակ հասցեով. Vienne (Autriche) M. F. Salles I. Neuer Markt

Մ. Ն. ՏԷՐ-ՆԻԿՈՂՈՍԵԱՆԻ ՊԱՀԵՍՏ
ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՄԱՆՐԱԾԱԽՍ

ԱՐՄԵԱՆՍԿԻ ԲԱՋԱՐ, ԿԱՏՈՒՋԵՍԿԱՅԱ ՓՈՂՈՑԻ ԱՆԿԻՆ, ՏՈՒՆ № 13

ՎԻԵՆՆԱՑԻ ԿԱՐԱՄԻՔ, զանազան աթոռներ 35 ռուբլուց գիւծիւր, բազկա-
թոռներ 6 ր., գլխաններ 12—25 ր., կաշեի, մանկական աթոռներ և այլն:
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՄԱՀԱՎԱՍԼՆԵՐ, ճանապարհի մահճակալներ, պա-
հիւրաններ, ծալիլով սամփալներ: Չեմօգաններ 2 ր. 75 Կ.—26 ր., սակի-
յաժ ձեռքի և ուսից կանխու, ճանապարհի սամփաներ, ձԱՆԱՊԱՐԶԻ ԱՐԿԱՆԻ 5
ր. 50 Կ.—30 ր.:

Սամփալներ, խոհանոցի պղնձե ամաններ, կօֆէյի, թէյամաններ, ութո-
նեւ և աղաւթ գործիք, գերմանական էմպլով ամաններ, ԵՐԵՍ ԼՈՒՆԱԼՈՒ ՄԱՐ-
ՄԱՐԻՆԻ ամաններ 40 ր., երես լուսնաւոր պղնձե և ժեստի ամաններ:
ՊԱՏԻ ՀԱՅԵԼԻՆԵՐ 9 ր., սեղանի գլաններ 4 ր. 50 Կ. և թանգ.
թէյի գլաններ Ֆրանսիայի, մեկտիօրի, լեհական և բրիտանական արծաթից տեղի
էժան, քան թէ ուրիշ տեղ, գանակներ, պատառաքանքներ 2 ր.—26 ր.:

ՎԱՐՇԱՎԱՑԻ ԿՕՇԵԿՆԵՐ կանանց և մարդկերանց, հովանոցներ կանանց և
մարդկերանց, ուսուսկան և անդլական պողպատե և երկաթէ գանակներ, յայտ-
նի գործարաններից, 10,000 հատ անդլական և գերմանական կողպէքներ
10 Կ. և աւելի:

ԲԷՎՈՎԵՐՆԵՐ զանազան տեսակի 3 ր. 50 Կ.—35 ր., պատրօններ բէլգիկե-
րների համար, հրացան 6 ր. և աւելի, զանազան վեշալիաներ, կշիռքներ: Անդ-
լիական և ամբրիկական կլեմեկա 50 Կ.—2 ր. արշներ:

Մշտապէս ունեւ 10,000 Ֆ. ԹԷՑ Պօպով եղբայրների, կաֆէ ՄԻՆԵԼՍՈՆԻ
թէյի համար խմորեղէն Էյնեմի, ԲԷՑԵՎԱՐԻԻ սիգարների, հոտուէտ ջուր (Օգը-
կօյն) ծխիլով փոշիք, պուզրա, գլիցերինի սապօն և այլն, աւելի էժան քան թէ
ուրիշ տեղ:

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ զալանտերէյի զանազան ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ, ծխախոտի արկի,
զրամարկի, քաւիներ, սանդղներ, շապիկներ, լայիկ ձեռնոցներ կանանց, զինու-
թական զամէի ձեռնոցներ, զարուս, թիկեր, բրօնզի և մարմարիօնի թանաքաման-
ներ, մոխրամաններ, գրէններ, մոտիաներ, գրչակիթեր, սուրբուչ, փոստի թուղթի
ծրարներ և այլն:

ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ խցաններ (պրօբկա) հանքային ջրերի, գարեջրի, դի-
նու և զեղատան ապրանքների համար, նոյնպէս և ուրիշ առարկաներ:
Վերե յիշված բոլոր առարկաները ունեւ մեծ քանակութեամբ և պատուով եւ
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ և ՌՈՒՍԱՍԱՆԻ գործարաններից անմիջապէս:
Առեւտրականներին զիջում և առանձին պայմաններ:

Օտարաբաղադրացիք կարող են գիւծել. Тифлисъ. М. Н. ТЕРЪ-НИКОГΟΣОВУ.
20—100